

TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS

HÍRLAP

A TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS
INGYENES KIADVÁNYA. MEGJELNIK BÁTASZÉK, BÁTAAPÁTI, CIKÓ,
FEKED, MÓRÁGY, MŐCSÉNY, ÓFALU, VÉMÉND TELEPÜLÉSEKEN

XIV. ÉVFOLYAM 1. szám
2023. március

Még bőven van hely a tárolóban

PAKS-BÁTAAPÁTI Az eddig végzett, illetve a tervezett feladatokról is beszélt a vele készített interjúban dr. Kereki Ferenc.

A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója elmondta, hogy a bátaapáti tárolóban a felszíni technológiai épületben 1701 darab, a föld alatt – véglegesen elhelyezve – 4833 darab 200 literes hordó található. Itt még nagyon messze vagyunk a végleges kapacitás elérésétől, éppen ezért a többi között az atomerőmű leszerelése során keletkező hulladék is Bátaapátiba fog kerülni. Hozzátette: a legfontosabb előttünk álló kihívást a kompakt hulladékcsomagok végleges elhelyezésének megkezdése jelenti a bátaapáti létesítményben. A beszélgetés a 4. oldalon olvasható.

Össességében több mint hatezer-ötszáz hordó található a bátaapáti tárolóban

Döntöttek a TETT-es támogatásról

BÁTAAPÁTI Megtörtént a TETT támogatás 2023. évi felosztása az érintett települések között – adott tájékoztatást Krachun Szilárd, Bátaapáti polgármestere, a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás elnöke. A határozatot Bátaapátiban, a község házában január 12-én tartott ülésén hozták meg az érintettek, hét igen és egy nem szavazat mellett.

A vonatkozó szerződés értelmében a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap 471 millió 614 ezer forint támogatást biztosít. A TETT ezt az összeget a következők szerint osztotta fel: Bátaapáti Község Önkormányzata: 171.327.300 forint, Bátaszék Város Önkormányzata: 80.075.000 forint, Mórág Község Önkormányzata: 80.075.000 forint, Véménd Község Önkormányzata: 31.698.200 forint, Mőcsény Község Önkormányzata: 25.716.600 forint, Cikó Község Önkormányzata: 20.171.500 forint, Feked Község Önkormányzata: 19.254.700 forint, Ófalu Község Önkormányzata: 8.295.700 forint.

A fennmaradó 35 millió forint képezi a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás saját költségvetését. Erről a tételről a TETT következő, február 16-án ugyancsak a bátaapáti Község házában tartott ülésén szavaztak a társulás tagjai. A 35 millió forinthez pénzmaradványként 570.157 forint járult, így a végleges összeg 35.570.157 forintot tesz ki. A tanács tagjai nyolc igen szavazattal elfogadták a költségvetéssel kapcsolatos előterjesztést. Krachun Szilárd megjegyezte, hogy elfogadott költségvetés tehát van, de még várják a pénzátutalását lehetővé tevő szerződést, amit az Energiaügyi Minisztérium minisztere hagy jóvá. A társulás elnöke sajnálattal nyugtázta, hogy a TETT-es pénzek egy tavaly nyári rendelkezés alapján jelenleg nem használhatóak fel beruházásra. Ezért javasolta azt Bátaapáti önkormányzati ülésén, hogy a támogatási összeget működési költségként határozzák meg. Azt is megjegyezte, hogy a TETT-es támogatás összege közel nyolc éve változatlan, nem követi az inflációt.

Krachun Szilárd, a TETT elnöke
Fotó: Makovics Kornél

A TETT Hírlap a 2023-as esztendőktől nem kéthavonta, hanem háromhavonta jelenik meg. Tehát évente nem hatszor, hanem immár csak négyszer. Ennek nemcsak a takarékoskodás az oka, hanem az is, hogy a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás mind erőteljesebben van jelen más csatornákon, így a világháló különböző területein, melyeken ugyancsak van lehetőség a lakosság gyors tájékoztatására.

Fejleszt a község, de csak módjával

A fontos feladatok közé tartozik a Mórággyi patak medrének rendezése
Kép és szöveg: Hargítai Eva

MÓRÁGY Három fejlesztés valósul meg idén az önkormányzat döntése alapján Mórággyon. Mindegyik olyan beruházás, amelyet már tavaly is terveztek, de elmaradtak. A kijelölt tennivalókról Glöckner Henrik, a település polgármestere adott összefoglalást.

– Az egyik beruházás a templom diszkvizitálógításának telepítése, a második a Petőfi utcán egy járdaszakasz felújítása, a harmadik tétel pedig a Szabadság utca egy szakaszának zúzott kővel való borítása – sorolta a község vezetője. – Ezen felül szükség lenne a záportároló zsillipjének javítására, egy önkormányzati tulajdonú préház rendezésére, valamint a mórággyi patak medrének helyreállítására. Ezekre jelenleg nincs forrás, de bízunk benne, hogy még idén jelennek meg olyan pályázati lehetőségek, amelyekkel élhetünk.

A legfontosabb a művelődési ház udvarának rendezése lenne. Az épület több beruházási ütemben már megújult, tavaly elkészült a nagyterem és vizesblokkok felújítása. Az udvar rendezése lenne az az elem, amellyel teljesülne a felújítás.

Szintén fontos lenne a település fő árkanak, a Mórággyi patak medrének rendezése. A falu területi elhelyezkedéséből adódóan nagyon hosszú szakaszról van szó, ahol a betonlapokkal fedett részek tisztítására, valamint a tönkrement elemek cseréjére is szükség lenne. Mindez több tízmillió kiadást jelentene, amelyet az önkormányzat nem tud kigazdálkodni. Viszont a feszített költségvetés ellenére is szeretnék megtartani a Gránit Fesztivált. Glöckner Henrik úgy látja, az ilyen nehéz időkben, amelyek nem csak az önkormányzatot, hanem a lakosságot is megviselik, különösen nagy szükség van arra, hogy legyen néhány nap, amikor felhőtlenül kikapcsolódhatnak. Éppen ezért, bár a finanszírozás kérdése még nem megoldott, mindenképpen meg fogják találni a módját, hogy megtartsák a falu legnagyobb rendezvényét.

Korszerű lesz a jelenleg is épülő piactér

BÁTASZÉK A kor igényeinek megfelelő, korszerű, parkosított piac tere lesz hamarosan Bátaszéknek. A többfunkciós tér helyet ad majd a városi rendezvényeknek, valamint kereskedelmi célokat is szolgál.

Már javában tart az építkezés a teljesen átalakuló piactéren

A nyár elejére elkészülő beruházás – melynek összköltsége meghaladja a 148 millió forintot – részben pályázati pénzből, részben önkormányzati támogatással valósul meg.

Hamarosan egy korszerű vizesblokkal ellátott modern piac épülettel, új térburkolattal és parkolókkal szépül a város központja. A beruházás részét képezik az új mobil piaci asztalok, padok, kamerarendszer és a parkosítás is.

A 2020 novemberében benyújtott pályázat 2021-ben támogatásban részesült. Ekkor a projekt becsült költsége 105,2 millió forint volt, amely összegben belül az önkormányzati saját forrás 20,5, míg a támogatás 84,7 millió forint.

A projekt költsége – az építőiparban megjelenő drágulás miatt – mára 148,5 millió forintra nőtt. Az önkormányzat kérelmet nyújtott be a támogatás emelésére. Ennek eredményeként a megnövekedett költségek egy részére a város támogatás kiegészítésben részesült, így az önkormányzat összesen 52,4 millió forintot fog biztosítani a beruházás megvalósításához. A kivitelezés várhatóan 2023. májusában befejeződik. A projekt adminisztrációs zárásának határideje 2023. június 30.

B. D.

Komoly esély a térségnek a beruházás

A Paks II. beruházás volt a témája a Mathias Corvinus Collegium (MCC) februári kerekasztal-beszélgetésének Szekszárdon. A rendezvényen Rákóczi Péter, a Paks II. Zrt. kommunikációs igazgatója mellett Litkei Máté, a Klímapolitikai Intézet igazgatója és Szepesi Balázs, az MCC Közgazdasági Iskolájának vezetője beszélt a projekt aspektusairól.

– Az elmúlt időszak eseményei egyértelműen rávilágítottak a Paks II. beruházás szükségességére. A geopolitikai változások felértékeltek a nukleáris energia szerepét, amely a klímavédelem mellett az energia-

biztonság szempontjából is megkerülhetlenné vált – fogalmazott a szekszárdi kerekasztal-beszélgetésen Rákóczi Péter. A Paks II. Zrt. kommunikációs igazgatója hozzátette: a paksi projektre nemzetközi nagyberuházásként tekintenek, hiszen orosz primer kör épül francia–német irányítástechnikával és amerikai–francia turbinaszíttel. Kiemelte: generációkon átívelő, százéves időtávlatban terveznek annak érdekében, hogy 2100-ban is jól működő blokkok üzemeljenek hazánkban. A kommunikációs igazgató aláhúzta: – Mi, a Paks II. projektben azon dolgozunk, hogy a nukleáris biztonsági

előírások maradéktalan betartása mellett, minél hamarabb kereskedelmi üzembe lépjenek a paksi blokkok.

– Hazánk viszonylag jól áll a klímasemlegesség felé vezető úton – szögezte le a beszélgetés elején Litkei Máté. A Klímapolitikai Intézet igazgatója elmondta: a Magyarországon előállított villamos energia 60 százalékát karbonsemleges módon termelik meg, ennek túlnyomó részét a Paksi Atomerőmű szolgáltatja. Legfontosabb klímasemleges forrásunk tehát a nukleáris energia, ami időjárástól függetlenül termel, kiemelkedően magas rendelkezésre állással. – Hiába van napenergiából a paksi kapacitások duplája beépítve a magyar rendszerbe, a termelés időjárásfüggő, ezért az év 8760 órájából csupán 2000-ben számíthatunk rá. Ameddig ipari méretekben nem tudjuk tárolni az áramot, addig elképzelhetetlen a klímasemlegesség atomenergia nélkül – fogalmazott. Litkei Máté arra is kitért, hogy az elmúlt időszak energiaválsága világszerte ráébresztette a döntéshozókat arra, hogy szükség van új atomerőművekre a meglévő üzemidejét pedig meg kell hosszabbítani.

– A Paks II. beruházás komoly lendületet adhat a térségnek – erről már Szepesi Balázs beszélt. Az MCC Közgazdasági Iskolájának vezetője arra számít, hogy az itt dolgozó vállalkozások helyben keresnek majd beszállítót, megnő a kereslet a lakások iránt, fejlődni fog az infrastruktúra és akár a hidrogéntekológia is megjelenhet. Arról is szólt, hogy véleménye szerint a településeknek a már meglévő adottságaikat kell tudniuk magas színvonalon kínálni. Fel kell készülni az ide érkezők fogadására mind a városoknak, mind pedig vállalkozóknak, ehhez pedig vízióra és megfelelő értékajánlatra van szükség. Emlékeztetett rá, hogy a jelenleg működő atomerőmű építése milyen fellendülést hozott. Mint aláhúzta, ebből tanulva, az akkori tapasztalatokat is felhasználva kell és lehet kiaknázni a lehetőségeket. – A környező városoknak ennek során egyszerre kell tudniuk versenyezni és együttműködni – hangsúlyozta a párbeszéd fontosságát.

A biztonság mindennekelőtt

BÁTAAPÁTI A magyarországi radioaktív hulladék-tárolók tevékenységének ismertsége és működésük elfogadottsága nemzetközi szinten kiemelkedőnek számít – hangsúlyozta dr. Kereki Ferenc, a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Non-profit Kft. ügyvezető igazgatója, akivel a nagy aktivitású és hosszú élettartamú hulladékok végleges elhelyezésével kapcsolatos kutatásokról és egy új, innovatív koncepció bevezetéséről is beszélgettünk.

– Milyen iparágak esetében keletkezhet kis és közepes aktivitású radioaktív hulladék, és jelenleg milyen telítettségűek az ezek tárolására szolgáló épületek?

– Kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok elsősorban a Paksi Atomerőműben, de mellette kutatóintézetekben, orvosi, ipari, mezőgazdasági intézményekben és laboratóriumokban is keletkeznek. Magyarországon jelenleg két ilyen típusú hulladék elhelyezésére alkalmas tároló található, az egyik Püspökszilágy és Kísnémedi határában, a másik pedig Bataapáti mellett. Az 1977 óta működő Pest megyei tároló 5040 köbméteres kapacitása ugyan majdnem megtelt, azonban folyamatban van a létesítmény biztonságnövelő programja, amely során tömöríteni fogjuk a korábban elhelyezett hulladékokat, így hosszabb távra megoldódik az ipari és létesítményi hulladék biztonságos elhelyezése. Az ide szállított hulladék mennyisége nem jelentős, évente mindössze 5-6 köbméter tesz ki. A bataapáti tárolóban a felszíni technológiai épületben 1701 darab, a föld alatt – véglegesen elhelyezve – 4833 darab 200 literes hordó található. Itt még nagyon messze vagyunk a végleges kapacitás elérésétől, éppen ezért a többi között az atomerőmű leszerelése során keletkező hulladék is Bataapáti-ba fog kerülni.

– A paksi Kiegészített Átmeneti Tárolójában 2019-ben kezdődtek meg a legutóbbi bővítési munkálatok. 2022-ben milyen beruházások zajlottak ott?

– A létesítmény jelenleg 24 tárolókamrával üzemel, és tavaly egyrészt a tárolókapacitás bővítését célzó fejlesztési munkák zajlottak, másrészt az üzemelő rendszerek felújításával és korszerűsítésével kapcsolatos feladatok elvégzése kezdődött el, melyek idén tovább folytatódnak. A harmadik ütem harmadik fázisában épülő, hetedik önálló tárolómodulban a kamránként elhelyezhető tárolócsövek száma 703 darabra emelkedik, aminek köszönhetően biztosítható az atomerőmű 50 évre kiterjesztett üzemideje alatt keletkező kiegészített fűtőelemek átmeneti tárolása. Ami az üzemelőrendszereket illeti: elkezdődött az 1-11. kamrák, illetve a 12-24. kamrák mérési adatgyűjtő rendszerének a megújítása is.

– A nagy aktivitású és hosszú élettartamú hulladékok végleges elhelyezésével kapcsolatos kutatások hol tartanak?

– Ez egy rendkívül hosszú, több évtizedet felölelő folyamat, melynek a végén lehet megállapítani, alkalmas-e a terület a nagy radioaktivitású hulladékok végleges tárolására. Hazánkban 1995-ben indultak meg az első mélységi vizsgálatok, 2020-2021-ben pedig három fúrás zárult le a Mecsek térségében mintegy 87 négyzetkilométeres területen. A fúrások a bodai agyagkő formációról (BAF) a BAF-3, a BAF-3A és a BAF-4 nevet kapták, és összesen 18 zónájukban figyeljük folyamatosan a mélységi vizek nyomásváltozását. A fúrások dokumentáló és értékelő jelentésének összeállítását, és az eredmények értékelése folyamatban van. Az eddigi magyarországi kutatási adatok nem zárják ki a bodai agyagkő alkalmasságát. 2022 legfontosabb terepi munkája a nagy felbontású 3D szeizmikus mérés volt, amelyet egy 7x7 kilométer kiterjedésű területen végeztek el a lengyel Geofizyka Toruń cég szakemberei. A földkéreg felső részének átvilágításához, a terület földtani felépítésének megismeréséhez vibrátorokkal rezgéshullámokat keltettek a talajfelszínen, az erdős, tagolt területeken pedig 5 méter mély lyukakat fúrtak a robbantásos jeladáshoz.

– Mennyire érintette a vállalatot az energiaárak változása?

– Ahogy Európában minden piaci szereplőt, úgy bennünket is érzékenyen érintett az energiacsökkenés. Az alapvető biztonsági követelmények megtartása mellett csökkentettük az energiafelhasználásunkat, és emellett rövid és hosszú távú terveket dolgoztunk ki az energiaellátás folyamatos biztosítására. Azt is megvizsgáltuk, hogy szükség esetén hogyan tudjuk átütemezni a feladatainkat; a nehézségek ellenére azonban továbbra is

minden adott ahhoz, hogy biztonságosan üzemeltessük a létesítményeinket.

– Magyarországon milyen a radioaktív hulladék-kezelő létesítmények lakossági megítélése?

– A tárolók tevékenységének ismertsége és működésének elfogadottsága nemzetközi szinten kiemelkedőnek számít. Vállalatunk két évente végeztet közvélemény-kutatást a tevékenységünkkel érintett településeken, és az ismertség és elfogadottság arány hosszú ideje 75 százalék körül mozog, ami egyebek között annak is köszönhető, hogy számos helyi dolgozik a létesítményekben, így személyesen is megtapasztalják a biztonsági intézkedéseinket. A felmérések visszajelzései alapján a közösségi médiában is erősítettük a jelenlétünket, az utolsó kutatások alapján pedig a megkérdezettek csupán 8 százaléka gondolja úgy, hogy nem biztonságos a tárolók üzemelése.

– Ebben az évben milyen feladatok várnak a társaságra?

– A legfontosabb előttünk álló kihívást a kompakt hulladékcsoomagok végleges elhelyezésének megkezdése jelenti a bataapáti létesítményünkben. Míg korábban vasbeton konténereket alkalmaztunk a tárolásra, a jövőben már vékony falú, merevített acélkonténereket fogunk használni, melyekben az üres tereket folyékony radioaktív hulladékból kevert cementpéppel töltik ki, így a konténerek eddigi holt terét is radioaktív hulladék tölti ki. Az RHK Kft. és az atomerőmű szakembereinek innovatív koncepciójának bevezetésével a helykihasználás – 17 százalékról 51 százalékra – a háromszorosára emelkedik. Ráadásul a hulladékokat az eredeti tervekhez képest feleannyi kamrában lehet véglegesen elhelyezni, amivel mintegy 40 milliárd forint megtakarítást érhetünk el. Szorosan kapcsolódik az új koncepcióhoz a püspökszilágyi tároló biztonságnövelő programjának megvalósítása, illetve a rendszerváltás előtti évtizedekben elhelyezett hulladékok kitermelése, átválogatása, újracsomagolása, és ezek egy részének a bataapáti tárolóba való átszállítása is.

A radioaktív hulladék-kezelés volt a téma a rendezvényen

PAKS-BÁTAAPÁTI Fennállásának 10. évfordulóját ünnepli idén a Paksi Energetikai Kezelszolgálat. Az eddigi gyakorlathoz igazodva, havonta tart rendezvényt nukleáris, technikai és gazdaság-politikai témakörben. Az idei évben először, január 24-én este ültek össze a szakemberek.

A Tolna megyei Mérnöki Kamara, az Energetikai Szakcsoport és a Magyar Elektronikai Egyesület Paks közös szakmai rendezvényén, a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. (RHK Kft.) stratégiai és műszaki igazgatója prezentációját hallgathatták meg az érdeklődők. Nős Bálint előadásában beszámolt a szakmai közönségnek a közelmúltbéli nagy áttörésekről a radioaktív hulladékok kezelése tekintetében, magyar és nemzetközi szinten egyaránt.

Először a hazai kontextust mutatta be, és azokat a fejlesztéseket, amelyeket a radioaktív hulladékok, valamint a kiégett üzemanyag kezelése területén ért el a cég.

Elmondta, hogy a bátaapáti Nemzeti Radioaktív Hulladék-tárolóban 537 konténer elhelyezése történt meg eddig, az ideiglenes tárolóban valamivel több, mint 1700 hordót tárolnak. E telephelyükön az első tárolókamra megtelt. „Társaságunk az atomerőművel közös céljával tűzte ki a hulladék elhelyezési-konceptió fejlesztését, amelyet a második kamrától alkalmazunk. A munka első lépése az új hulladékcsomag kialakításának koncepcionális megtervezése volt. Az ötlet alapja, hogy minél több radioaktív hulladék kerüljön egy csomagba úgy, hogy az illeszkedjen a végső elhelyezési megoldáshoz. A vasbeton konténereket leváltottuk vékony falú merevített acélkonténerekre. Ezekbe, még az atomerőmű területén 4 db 200 l-es szilárd radioaktív hulladékot tartalmazó hordót helyeznek és a közöttük fennmaradt üres teret már folyékony radioaktív hulladékból készített cementpéppel töltik ki, a jobb helykihasználás érdekében. Ezt

nevezük kompakt hulladékcsomagnak (KHCS). Természetesen a vasbeton konténer nyújtotta, hosszú távú védelemről sem feledkeztek meg szakembereink, a második kamrába egyetlen, nagy vasbeton medencét építettünk és ebbe kerülnek az új hulladékcsomagok. A vasbeton fedlappal lezárt medence tetejére hulladékkal teli hordókat helyezünk, valamint a KHCS-k közötti teret inaktív betonnal (réskitöltéssel) kell kiönteni annak érdekében, hogy a KHCS-k korrózió elleni védelmét biztosítsuk. A medence feletti térben a hordók és a vágatfal közötti teret betonnal tömedékeljük. Az innováció eredményeképpen a második kamrának már a 39%-át tölti ki hulladék (3190 m³ radioaktív hulladék helyezhető el)” – mutatott rá az igazgató. Kiemelte, hogy ezen innováció bevezetése nemzetgazdasági szinten is jelentős, kb. 40 milliárd forint (2021. évi bázisáron) megtakarítást eredményez, ami tartósan segíti a Paksi Atomerőműben megtermelt villamos energia önköltségi árának alacsony szinten tartását. A Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolójában nemrégiben lépték át a tízezres határt, ami az elhasznált üzemanyag kazetták számát illeti. Fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy az atomerőmű igényeit folyamatosan figyelve és figyelembe véve bővítik létesítményeiket. Nős Bálint beszélt az ebben a tárolóban is véghez vitt újításról, melynek segítségével az új kilenc kamra már – az eddigi 527 db helyett – 703 db kiégett kazetta tárolását teszi lehetővé. Mivel a kamrák térfogata változatlan, ezért a tárolócsövek közelebb kerülnek egymáshoz. A fejlesztés jelentős megtakarítást eredményez, melynek következtében a létesítés költsége nagyságrendileg 4,5 milliárd Ft-tal (2021. évi bázisáron) fog csökkenni.

Végezetül ismertette azokat a mérföldköveket, amelyeket több európai ország is elért az elmúlt időszakban, döntően a nagy aktivitású hulladékok elhelyezése és a mélységi geológiai

Nős Bálint a bátaapáti Nemzeti Radioaktív Hulladék-tárolóról tartott előadást
Fotó: TelePaks - Paksi Hírnök

tárolók megvalósítása terén. A kiégett fűtőelemekkel kapcsolatban az igazgató rámutatott arra, hogy az RHK Kft. ezeket átmenetileg tárolja, mindeközben a Nyugat-Mecsekben kutatásokat végeznek egy lehetséges mélységi geológiai tároló telephely kiválasztása okán, abszolút a nemzetközi jó gyakorlatokat követve ezzel. Finnország eljáró e tekintetben, ahol már benyújtották az üzemeltetési engedély kérelmet is egy ilyen tárolóra, de követendő példaként említette Svédországot, Franciaországot és Svájcot is. „Jövők biztonsága, a jelen felelőssége!” – szól az RHK Kft. jelmondata. Így, valamint látva a törekvéseket, bizonyosak lehetünk abban, hogy a cég az új elhelyezési koncepciók megvalósításával, a korábbiakkal azonos biztonsági színvonalon, de jóval költségkímélőbb módon, ugyanakkor a jogszabályi követelményeknek és a hatósági előírásoknak megfelelően továbbra is biztosítja a radioaktív hulladékok fogadását és végleges tárolását.

Futás a virágos városért

BÁTASZÉK Ezúttal is több mint 60-an neveztek a Czencz Péter és a Bátaszéki Marketing Nonprofit Kft. közös szervezésében zajló tavaszi futóversenyre.

Az elsősorban bátaszékiekből és székelyváriakból álló lelkes csapat ezúttal a város virágosításáért rötta a kilométereket a szelesháti szőlőbirtoktól indulva.

Gyönyörű tavaszi napsütés csalogatta a futás szerelmeseit a Szeleshát Szőlőbirtokhoz március 19-én, hogy teljesítse az 1, 5, 10 vagy épp a 15 kilométeres távot. A legkisebbek, akik között voltak óvodások és iskolások egyaránt, az épület körül tettek meg két kört.

A többiek azonban nem riadtak vissza az igen dimbes-dombos szakaszoktól sem. Volt olyan sportolói is, aki a leghosszabb táv teljesítése után sem állt meg pihenni, hiszen ez a 15 km aznapra még csak a bemelegítés volt. Azt, aki a célba érés után mégis megpihent, az emléklapon túl zsiros kenyér, tea és bor várta.

Az egyre bővülő sportolói kör ismét jótékony céllal futott, hiszen a szervezők ezúttal a város virágosításáért indítottak kampányt. Ezúttal több mint 90 ezer forint gyűlt össze, amit a település közterületeinek szépítésére fordít majd a Bátaszéki Marketing Nonprofit Kft.

BD

Néhány hűségeseb a gazdikkal együtt teljesítette a távot

Megvalósult a falu történetének legnagyobb beruházása

FEKED Nehéz év elé néznek az önkormányzatok – így látja Tillmann Péter, Feked polgármestere. – A helyzet jelen pillanatban sajnos kiszámíthatatlan, pályázatok nincsenek kiírva, civil szervezetek működési támogatása csökkenő tendenciát mutat, rendezvényekre nem tudunk tervezni – foglalta össze a gondokat a település vezetője.

– Ezt a bizonytalanságot érezzük a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás esetében is – folytatta. – Ugyan van alap megállapodásunk, de az idei évre egyelőre nincs szerződésünk. Ezek az elemek kerülnek a negatívumok közé. Viszont Feked esetében, legolábbis az elmúlt időszakot tekintve, van mit bejegyezni a pozitívumok rovatba is. A legjelentősebb eredményt kétségkívül a szennyvízhálózat és a szennyvíztisztító telep átadása jelenti, ez nemrég, a sikeres próbaüzem után történt meg, a lakosság nagy megelégedésére.

– A település méretéhez képest ez egy óriási, minden korábbinál nagyobb, háromszázharminc millió forintot felemésztő beruházás volt – vont mérleget a polgármester. – Arányait tekintve tízszeresen haladta meg egy átlagos évi költségvetésünket. A pillanatnyi gazdasági helyzet tükrében egyetértek azzal a nézettel, mely szerint az utolsó pillanatban történt ez fejlesztés. Még hátravan néhány kisebb helyreállítási feladat, például ott, ahol beszakadt a talaj, ahol gödrök vannak. Ígérete szerint az önkormányzatunkkal mindig partneri viszonyt ápoló kivitelező a szükséges tennivalókat május közepéig megteszi.

A település vezetője elismeréssel szólt egy közösségi eseményről. Március 25-én mintegy harminc helybéli a temető szépítésén szorgoskodott. Az önkéntes segítők, felnőttek és gyermekek egyaránt, eltávolították a felesleges bokrokat, gallyazták a fákat, összeszedték a szemetet és az avart, valamint rendezték Nyári Simon, egykori fekedei plébános sírját.

Ez év elején Pádúai Szent Antal – mármint szobra, képoszlopával, azaz kőfülkéjével együtt – visszakerült eredeti helyére, azaz Feked bejáratához. Egykor itt strázsált, a falu felé nézve, egészen 1978-ig. Ebben az évben, a Feked és Edösmecske közötti összekötő út építésekor vitték be a község központjába. Arra az üresen álló helyre tették,

Szent Antal immár ismét az eredeti helyén fogadja a vándorokat
Fotó: Cseke Beatrix

ahol korábban Szent Flórián szobra emelkedett. Visszatelepítése az említett időpontban történt meg, Szent Antal jelenleg közel ugyanott van, ahol negyvenöt évvel ezelőtt volt. Környezetét hamarosan rendezik, térburkolattal látják el, így ismét méltó körülmények közepette fogadhatja a Fekedre betérő vándorokat.

Jótekonysági autós találkozó

CIKÓ Fergeteges retro partyval lépett idén az új esztendőbe Cikó. A helyi művelődési házban tartott rendezvényen mintegy százfőnyi közönség ünnepelte az új év kezdetét – írta meg lapunk számára készített összegzésében Scherf Viktória közművelődési munkatárs.

Az elkövetkező időszak cikói eseményeit áttekintve hozzátette: január 7-én a madéfalvi veszedelem emlékére koszorúzás zajlott le a művelődési ház udvarán, közösen a Cikói Hagyományörző Egyesülettel.

Jelmezes mulatsággal egybekötött farsangi kézműves délutánnak adott otthont az intézmény február 14-én. A gyerekek álarccokat

készítettek többféle technikával. Kiszababok is készültek, ezeket az este folyamán a résztvevők elégették, így űzve el a telet. Az cikói asszonyok fánkot sütöttek és teát főztek a gyerekeknek.

Egy beteg kislány javát szolgálta február 26-án az a márkafüggetlen autós találkozó, amit Tetz Gábor szervezett a falu központjában. A cikói önkormányzat biztosította a helyszínt, a lebonyolításban a közművelődési munkatárs is aktívan részt vett. A havas időjárás ellenére sokan ellátogattak az eseményre. Az autósodák mellett színes programok is várták a résztvevőket, akik finomságokat is kóstolhattak az ekkor tartott süteményvásáron.

Autósodákat tekinthetett meg a közönség
Fotó: Farkas Eszter

Mindent összegezve 843 ezer forintot sikerült összegyűjteni a kislány gyógykezelésére. A hölgyek kerültek a középpontba március 4-én, ekkor ugyanis nagy sikerű nőnap buli volt a művelődési házban.

Tizenegy éves az Atomenergetikai Múzeum

PAKS Az Atomenergetikai Múzeum 2023. március 7-én ünnepelte 11. születésnapját, amelyen ismét új tudományterületre evezett, és az egyik híres magyar–amerikai tudós, Neumann János születésének 120. évfordulója alkalmából a „Számolunk veled!” mottó köré szervezte programját. A világhírű matematikus életműve a gyűjteményhez és az atomerőműhöz is több szálon kapcsolódik, ezért a rendezvényen a matematika, a számítástechnikában használt kettes számrendszer, az egykezes számolás és persze a játékelmélet kapta a főszerepet. A stratégiai gondolkodás és a hozzá kapcsolódó játékok éppúgy kalandba hívtak kicsiket és nagyokat, mint a kézműves-foglalkozás – ahol a rendezvény tematikájához híven saját társasjátékot lehetett készíteni. Filmvetítés, új köntösbe bújtatott tárlatvezetés, VR-szemüveges és kiterjesztettség-tartalmak, kvízek is várták a családokat, és persze meglepetésekből sem volt hiány. A korábbi évekhez hasonlóan ismét az iskolai csoportok látogathattak „premier előtt” a múzeumba, hogy tanulmányaik kiegészítéseképp interaktív atommúzeumos élményeket gyűjtsenek.

Fotó: Bodajki Ákos

Sportpálya vagy futballpálya, ez itt a kérdés

BÁTASZÉK Megújul a Vicsze János Városi Sportpálya, csak az a kérdés, hogy milyen formában. Sportpályára vagy futballpályára van-e nagyobb szüksége Bátaszéknek? Erről a kérdéstről döntött a képviselő-testület február 24-i rendkívüli ülésén.

Három évvel a műfüves beruházást követően, újabb jelentős felújítás veszi kezdetét az idei évben a Vicsze János Városi Sportpályán. A beruházás két nagy projekteleme a MLSZ TAO támogatási rendszerén keresztül valósulhat meg, ami a center pálya teljes felújítását, annak megvilágítását és a pálya körüli elemek, mint a térkő, a palánkok, a labdafogó és a hálók kiépítését tartalmazza. Az élőfüves pálya megvalósítása önerőmentes, a világításelőkészítéshez és egyéb kiegészítő infrastruktúrához szükséges összeg önerőhöz kötött, de átcsoportosítással biztosítható lehet. Az önkormányzattól mindehhez nem várnak támogatást, de fenntartóként valamelyik projekt mellett le kellett tennie voksát.

Azzal mindenki egyetértett, hogy a már rendelkezésre álló összeget fel kell használni. A kérdés az, hogy milyen formában modernizálják a pályát. Két verzió került felvázolásra az ülésen. Az egyik terv szerint megújulna a centerpálya, a 400 méteres futókör helye nem változna, de a salakot felszednék, átrostálnák, így később lehetőség lenne egy rekortán futópálya kialakítására. A pálya keleti részén egy edzőfüvet kapna helyet, valamint a világítás előkészületei is megtörténnének. A „B” verzió szerint az élőfüves pálya közelebb kerülne a lelátóhoz, kialakításra kerülne egy nagyméretű edzőpálya is. Lenne továbbá egy terület az atlétikai foglalkozásokra alkalmas résszel, ezzel biztosítva az iskolai testnevelési órák zavartalan működését. A jelenlegi futókör – az áthelyezését követően – azonban 200 méteresre zsugorodva. Ez a felület is a régi alaplóból átrostált anyagot kapná. Mint ahogy

A Vicsze János Városi Sportpályán öt évvel ezelőtt az Újpest is játszott

az ülésen elhangzott, ez a táv hosszabb futásra már nem ideális. Ez utóbbi elképzelés a pálya teljes területét érintené.

A rendelkezésre álló összeg igen szűkös, 135 millió forint. Így a kivitelezővel további egyeztetésre, valamint esetlegesen újabb pénzforrásra is szükség van. Hosszas mérlegelés után a képviselő-testület felhatalmazta az egyesületet, hogy a „B” változat megvalósítása érdekében járjon el. A pálya arculatának megváltoztatását azonban csak azzal a feltétellel fogadták el, amennyiben ténylegesen sikerül a pénzügyi feltételeket biztosítani az egyesületnek, és egy ütemben tud megvalósulni a labdarugó pálya fejlesztése és kiépülni az új atlétikai terület. Ha nem, akkor az „A” változat jöjjön létre.

Bencze Diána

A képviselő urak hozták a vacsorát a hölgyeknek

A mőcsényi Nőnap résztvevői, bal oldalon Salgó Ivett

MŐCSÉNY Vacsorával egybekötött nőnap rendezvénynek adott otthont március 10-én a mőcsényi Kultúrház.

A község hölgyeit a szépen megterített asztalokon egy-egy szál virág fogadta. A közel hatvan vendéget Salgó Ivett polgármester köszöntötte. Az üdvöző italt, majd az izletes töltött káposztát Vánca Tibor és László Gábor képviselők szolgálták fel. A vacsora után hajnalig tartó bálon mulathatták az időt a gyengébbik nem képviselői, akik szemmel láthatóan valamennyien remekül érezték magukat.

Összefogással még tovább szépült a település

ÓFALU Tavaszi takarítás erősítette Ófalu amúgy is vonzó arculatát március 18-án. Ezen a szombati napon az Ófalu Baráti Köre Egyesület, karöltve az Ófalui Önkéntes Tűzoltó Egyesülettel, település szépítésre invitálva a helybelieket.

– Nagy örömmel két szerveződés tagjain kívül még sokan csatlakoztak a kezdeményezéshez – mondta el Schmieder Valéria, az Ófalu Baráti Köre Egyesület elnökhelyettese. – Többen elhozták gyermekeiket is, így közel negyvenen tettek eleget a felhívásnak.

A gyermekek – volt köztük óvodás, általános és középiskolás is – szüleik és nagyszülők segítségével, vezetésével az ófalui bekötő út melletti területet tisztították meg az eldobált hulladéktól, közel öt kilométer hosszan. A többi résztvevő a „busz-forduló” közepén található virágoskertet, a játszóteret, a Barátság-fát, a Templom kertet és ezek környékét szépítette meg. A felnőttek a Barátság-fától a hídig tartó part parti rész platánjait metszették meg.

A munkákhoz szükséges eszközöket – úgy mint fűrés, ágvágó, kapa, gereblye, stb. – a Tűzoltó Egyesület és az önkormányzat biztosította. Kleisz Jakab és László Dávid saját járművét hadra fogva szállította el a levágott faágakat, gallyakat.

– A tennivalók munkák végeztével, köszönhetően Niklosz Ádámnak és Cser Zoltánnak, finom pörkölttel kínáltuk meg a résztvevőket – tette hozzá a fentiekhez Schmieder Valéria. – Az önkormányzat jóvoltából gyermekeket egy-egy csokival jutalmazhattuk meg. Mindenkinek nagyon köszönöm a részvételt, a sok segítséget, munkát! Terveink szerint a két egyesület összel ismét szervez egy hasonló, közös programot.

Kicsik és nagyok egyaránt szedték a szemetet / Fotó: Bányai Zsuzsanna

Szorgosan művelik a kertjüket

CIKÓ Nemcsak az elméleti tudnivalók, hanem a gyakorlati tennivalók terén is helyt állnak a Cikói Perczel Mór Általános Iskola tanulói. Ezt bizonyítja a 6. osztályosok szorgoskodása az udvaron.

Az ásót, lapátot, kapát és gereblyét ragadó kisdíákok természetismeret órán hozták rendbe a veteményest és gyomlálták ki a sziklakertet. A szabad levegőn végzett,

A fiúk a veteményest ásták fel és kapálták meg

kétkezi és alkotó munkát szemmel látható örömmel végezték. Erről tanúskodnak a tevékenységeket és az eredményeket egyaránt megőrző fogalmazásai is.

Szontág Kristóf: „Iskolánk ökoiskola, ezért amióta én ide járok, mindig volt itt kiskertünk. Minden évben a 6.osztály feladata a kert rendbe tétele. Én otthon is sokat dolgozom a ház körül, az ásás, kapálás a napi munkáink közé tartozik. Szívesen vágok fűvet, ebben is tudok segíteni a szüleimnek. Ezért most, az iskolában is vállaltam a kerti munkát.”

Nagy Patrik: „A kiskertbe az ásás és gereblyezés után hagymát dugványozunk. A kertet rendszeresen kapáljuk kora nyárig, ebbe a lányok is besegítenek. Majd egy előre kijelölt napon kiszedjük a hagymákat, és egy délutáni zsiros kenyér partira hívjuk meg az iskola minden diákját. Én nagyon sokat dolgozom otthon is a kertben, a fűvágás, fűkaszálás az én feladatom.”

Hajdu Bettina: „A lányok ilyenkor mindig a sziklakerttel foglalkoznak, amíg a fiúk az első ásást végzik. Sok szép élő virágunk van, kigazolás után pótoljuk az üres területeket, ültetünk bele új virágokat. Én otthon is

A lányok a sziklakertet tisztították meg a gyomoktól

sokat kertészkedem egyedül, és anyával is, a virágokkal szeretek inkább foglalkozni. A hagymaszüretnél a lányok tisztítják meg a hagymát a gyerekeknek.”

László Amanda: „A sziklakertünket az első tisztítás után heti rendszerességgel fogjuk gazolni. Ez számomra nem nehéz, hiszen otthon én vagyok a nagyobb testvér, én segítek a legtöbbet anyának, a kerti munkákban is. A sziklakert mögötti bokrokat is rendben tartjuk, így egy szép, csendes sarkot tudunk itt kialakítani a padnál.”

Újra indult a nagymúltú judo

VÉMÉND Évek óta várták a vémeéndiek, hogy a régiiek nyomdokaiban újra elinduljon a cselgáncs oktatás Véménden. Szalonna Zoltán polgármester kitaró utánajárása, munkája az akadályok ellenére célba ért.

A vémeéndi és környékbeli judokák, a leghátsó sorban Szalonna Zoltán és Ginder János

Ennek köszönhetően 2022 őszén az általános iskola alsó tagozatos korosztálya számára elindult a judo, azaz magyarul cselgáncs tanfolyam. Méghozzá a Véméendi Sportért Nemzetiségi Szabadidő- és Tömegsport Egyesület égisze alatt a vémeéndi gyökerű judo edzővel, Ginder Jánossal. Az alsó tagozatos gyerekek a kezdő tanfolyam zárásaként március elején vizsgáztak a tanultakból Véménden, mohácsi judo oktatók jelenlétében. Aki már látott kiskisiskolás judo

vizsgát, méltán kijelentheti, hogy a vémeéndi és környékbeli judokák – judo tanulók – nagyon ügyesen teljesítettek és kivétel nélkül mindenki sikeres vizsgát tett! Ez pedig egy olyan nagymúltú és szigorú oktató esetében, mint Ginder János, igen szép eredmény! Hadd tegyünk név szerint is említést azokról a gyermekekről, akik tökéletesen vagy majdnem tökéletesen végezték el a gyakorlatokat és vizsgafeladatokat, illetve minden elméleti kérdésre is tudták a választ: Trábert Kata, Bogos Beni és Huri Zalán Véméendről, Óbert Róza és Óbert Olivér Palotabozsokról.

A tíz év alatti kiskisiskolás gyerekek a tanultakat már alkalmazhatták is április elején Barcsan, ahol a Dél-dunántúli Regionális Judo Szövetség rendezésében életük első judo versenyén vehettek részt. Az eseményre az ország minden tájáról érkeztek cselgáncsok. A szülői támogatásra is nagy szükségük van az edzésre járó, sportoló gyermeknek. Persze, nem minden a verseny. A közös edzés, egymás kölcsönös tisztelete, az önfegyelem, a figyelem, az összpontosítás és a mozgás-koordináció a gyermekek és fiatalok személyiség-fejlesztésében is nagyon fontos szerepet játszik. A felsorolt tényezők fontos szempontok lehetnek a sport kiválasztásakor és nem vitás, hogy ezekre mind nagy szüksége van a most felnövekvő nemzedéknek. Az önvédelmi fortélyok és az eséstechnikák is

hasznossá válhatnak akár hosszútávon vagy a felnőtt életben azok számára, akik fiatal korukban cselgáncsoztak. Ezért a kiskisiskolások már haladó csoportja mellett tizenegy-tizenkét éves kortól gyerekeknek, fiataloknak és felnőtteknek is elindult Véménden egy kezdő judo tanfolyam, ugyancsak Ginder János edzőségével. És végül, de nem utolsósorban emlékezzünk meg azokról a cselgáncsozókról, akik „Jani bácsi” védőszárnyai alatt nevelkedve szép sikereket értek el ebben a sportágban: Mányoki Manuella, Bene Adrienn, Zegnál Edit (mindhárman vémeéndiként, többszörös magyar bajnoki érmesek), Őri Felicián (öttszörös országos bajnok), Őri Csanád (fővárosi Budo Akadémia és Vasas judo edzője), Schaáb László (többszörös országos bajnok), Sebők Gabriella (országos bajnok, I. osztályú bíró), Sebők Zita, Balogh Daniella, Harsányi Péter (többszörös országos bajnoki és diákolimpiai dobogósok), Godina Nóra (országos bajnok, országos bajnoki, diákolimpiai és egyetemi-főiskolai dobogós, edző). Kívánjuk, hogy a felnövekvő nemzedék a kistérségből is hasonló sikereket érjen majd el a cselgáncs sportágában. A lehetőséget Véméend biztosítja!

Véméendi Sportért Nemzetiségi Szabadidő- és Tömegsport Egyesület
Véméend Község Önkormányzata